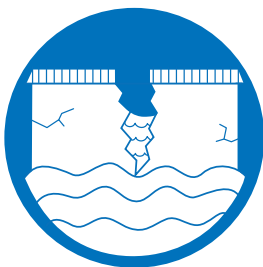

Datne ryöjrehth?

Vaahrah jäh aajhtoeh Västerbottenen leenesne

Datne ryöjreht? – Vaahrah jïh aajhtoeh
Västerbottenen leenesne

Leenestävroe Västerbottene

Illustrasjovnh: Matilda Hall, Infografiska
Teekste jïh hammoedimmie: Lilian Johansson
& Jacob Eriksson
Leenestävroe Västerbottene
Trygkeme: Original i Umeå AB, Umeå 2018

Ryöjrethh jijtjem bierkenidh

Sveerje lea daejbaaletje laante, mohte daejbaaletje siebriedahke aaj sääjrehke. Jijnjh dejstie maam mijjeh vienhtieh hævvi juhtieh aarkebiejjine orrijeh juhtedh jis elektrisiteete guhkiem dasselle. Dutnjien dâeriesmoerh bâetieh, beapmoeh jurjiehtidh, tjaetsiem kraaneste åadtjodh, beetnegh veedtjedh bankomaatete jallh dov mobijline ringkedh.

Siebriedahkekrijsesne dellie dejtie mah siebriedahken vierhtieh jeenjemes daarpesjeh dejtie åadtjoeh vusesiehtimmieh voeresidie, maanide jñh skiemtjijidie. Datne gie jijtje bierkenh siejhme tsiehkine dan gaavhtan diedtem åtnah vanhkoem bierkenidh jis ålvas krijsesne. Hoksh datne tjaetsiem, baahkesem jñh beapmoeh åtnah. Maahtah mubpiejgumie gaskesadtedh jñh bievnesh meedijistie åadtjodh aaj vihkeles.

Daennie tjaalegisnie maahtah lohkedh

- dej stööremes vaahraj jñh aajhtoej bijre mah mijjeh Västerbottenen leenesne utnebe
- guktie datne maahtah ryöjrehtidh jis siebriedahkekrijsie sjædta
- mah leah hijven utnedh dov krijsaeeskesne
- maam datne edtjh darjodh jis siebriedahkekrijsie sjædta
- gusnie datne bievnesh jñh vihkeles telefovnummerh gaavnedh
- guktie sveerjen krijseryöjrehtimmieöörnege lea öörneme
- mah tjielh, laantedigkie, laanteståvroeh, jñh jeatjah organisasjovnh jñh sielh leenesne gelkieh darjodh siebriedahkekrijsen åvtelen, mænngan jñh krijsesne.

“Datne ryöjrethh?” lea teeste mij gååvnese 15 sæjrosne. Daesnie maahtah vuejnedh jis datne åtnah mah daarpesjh dov krijsaeeskesne.

Mij lea siebriedahkekrijsje?

Jis maam akt deahpede mij gellie almetjidie jñh stoere bielide siebriedahkesne tsavtsa, dellie daam gohtjebe siebriedahkekrijssem jallh siebriedahkestuvremem. Akte siebriedahkekrijsje lea vuesiehtimmien gaavhtan skåajjepraedtie, dulvie jallh jis stuerebe dajve el-faamohts.

Ov-vuertiemasse ryöjrehtidh

Krijsjeriejriesvoete lea ov-vuertiemasse ryöjrehtidh. Vuesiehtimmien gaavhtan maakta værsjoem, skåajjepraedtiem jallah jeatjah siebriedahkekrijssem gïetedidh dihte lea tjielten jñh åejvieladtjen laavenjasse. Datne goh privaatealmete daarpesjh daejredh guktie datne edtjh ryöjrehtidh guktie maahtah siebriedahkekrijssem gïetedidh. Guarkedh, krijsje maahta aaj datnem tsevtsehdh jñh vihkeles maahtah daejredh guktie beapmoeh, tjaetsiem, baahkesem jñh bievnesh åadtjodh. Tjoerebe gaajhkesh sinsitniem viehkietidh. Dihte lea ov-vuertiemasse ryöjrehtidh.

Dov
krijsjeriejriesvoete

4

Dov riejjriesvoete sæjhta jiehtedh datne goh privaatealmetje datnem ryöjrehtidh siebriedahkekrijsj gïetedidh dan gukkie goh maahtah.

Mujhtieh hoksedh dov leah tjaetsiem, beapmoeh, baahkesem gåetesne jñh maahtah bievnesh.åadtjodh. Datne galkh guarkedh krijsje maahta heannadidh mij indivijdem tsavtsa jñh maam datne jijtje maahtah darjodh guktie ryöjrehtidh jñh mijjieh gaajhkesh tjoerebe dejnie viehkietidh.

Dah njieljie stööremes vaahrah jñh aajhtoeh mah mijjieh Västerbottensnie utnebe.

- dulvies jeanoeh jñh johkh
- deepmesjimmie-smalhtjarimmie
- skåajjepraedtie
- el-faamohts, telefovnehts jñh gamtebaantehts

Lohkh vielie guktie datne maahtah ryöjrehtidh jñh maam galkh darjodh jis dah ovmessie vaahrah deahpadieh daennie tjaalegisnie jñh DinSäkerhet.se:sne.

Krijzen ávtelen

1. RYÖJREHTIMMIE GÅETESNE

Tsagkh krijseaeskiem deerpegigujmie guktie datne átnah beapmoeh, tjaetsiem, baahkesh jñh nuepieh siebriedahkebievnesh áadtjodh.

2. MAAHTOE VAAHRAJ BÏJRE

Goerehth mah sjiere vaahrah dov byjresisnie gáávneshie guktie krijseaeskiem bööremes vuekine tsagkedh.

3. JEARSOESVOETETSIEHKIEH

Goerehth jis /gusnie dov tjielte jearsoesvoetetsiehkies rñhpestidh jis siebriedahkekrijsse sjædta.

Krijsesne

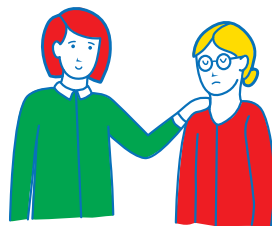
1. OHTSH BÏEVNESH

Ohtsh bievnesh krijzen bijre radion/tv:n/gaskeviernien baaktoe.

2. DÅEREDH DIREKTIJVEM

Dñhte vihkeles datne dah njoelkedassh dæeredh mah diedtjen æejvieladtje vadta.

3. LAAVENJOSTEDH

Dñhte vihkeles sinsitniem viehkietidh! Almetjh dov byjresisnie giëh eah maehtieh jñjtjh bierkenidh kaanne dov viehkiem daarpesjeh.

Dulvies jeanoeh j̄ih johkh

Gosse lopmh bijjene vaeresne sjalkaminie dellie johkh j̄ih jeanoeh dulvesne. Dam gohtjebe ḡijredulvie j̄ih destie maahta gebriehtidh. D̄ihte fierhten jaepien V̄asterbottenisnie deahpede, mohte ij seammalaakan fierhtene jaepesne. Johkh j̄ih jeanoeh maehtieh dulvesne jeatjah t̄ijjh jaepesne aaj.

Dulvie maahta bigkemh, geajnoeh j̄ih jeatjah infrastruktuvtrem skaaredh. Vaahra jeanene v̄æjroeh el-faamohts j̄ih d̄aeriesmoerh skovhteminie, sj̄idtieh jovkemetjaetsie j̄ih luajhtemh maehtieh aaj tsavtsasovvedh.

Klijman jarkesimmijste aaj vaahra stuarene johkh j̄ih jeanoeh dulvesne. Veanhta ahte klijmajarkesimmijste j̄ienebh abrodh b̄aetije biejjine. Obre, lopme j̄ih tjuengelth stoerre veahkijsie d̄aeriesmoerh sj̄idtedh aaj mijjen stoerre staarine, gusnie daan biejjien ij leah naan d̄aeriesmoerh.

Rȳjreth d̄alvan

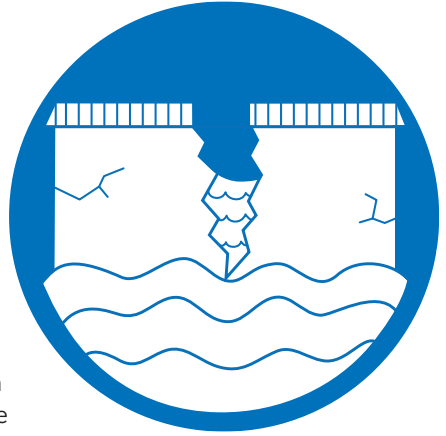
- Bieljelh dov t̄j̄ieltem goerentidh man stoerre vaahra dulviem sj̄ædta gusnie datne ârroeminie.
- Vuartesjh SMHI:en veareldprognovsh
- Jis datne vaahradajvesne ârroeminie maahtah tjaetsiepumpam âstedh jallh leejjedh. Aellieh âajaldehtieh daam teestedh âvtelen.
- 14.-n s̄æjrosne maahtah lohkedh mah hijven utnedh gâetesne guktie datne krijsesne b̄ierkenidh.

Jis dulvie sj̄ædta

- Aellieh vaedtsieh jallh b̄ijlem v̄uejeh dulviesdajvesne. Dellie kaanne datne ij v̄uejnieh abperh, refugh j̄ih maam akt. Njuvvesne maahtah gahtjedh jallh b̄ijlem foeresjidh.
- Jis datne ih maehtieh laehpedh dam s̄ijjiem gusnie leah, ârroeh s̄ijjine mij vihties goske beerkeme-barkijh datnem veedtjeh.
- Goltelh Sveerjen Radio P4 ihkie daerpies b̄ievnesh âadtjoeh.

Deepmesjimmie-smalhtjarimmie

Västerbottenen stoerre jeanojne Skillehte-jeanoe, Upmejejeanoe- jñh Ångerman-jeanoe, faamoevierhkh jñh deepmesjimmieh gäävnesieh. Jis fer jñjnñh tjaetsie jeansosne maahta deepmesjimmieem skaaredh jallh vierremes dñhte smalhtjaridh.

Jis akte deepmesjimmie smalhtjaridh dellie tjaetsie galka haaksoehlaakan. Dagkeres deepmesjimmiehavarijeste stoerre skaarah sjñdtedh gaskem jeatjah bigkemidie, geajnojde el- jñh telefovnelinjide. Vaahra deepmesjimmie smalhtjaridh lea læjhkan onne.

Dulvie, sabotasje jallh værjoeh maehtieh sjñekh årrodh mestie deepmesjimmie-smalhtjaridh. Deepmesjimmie-smalhtjarimmeste vihkeles funksjovnh siebriedahkesne orrijidh guhkiem juhtedh. Dñhte dan gaavhtan hijven aeskiem tsagkeme tjåeniejgumjie mah daarpesjidh guktie krijsesne bñerkenidh, vuartesjh læstoem 14:den sæjrosne.

Ryøjrehth jis deepmesjimmie smalhtjaridh

- Bieljelh dov tjñeltem jñh gihtjh jis naan vaahra deepmesjimmie smalhtjaridh. Dñhte lea joekoen vihkeles dutnjien mij stuerebe johkene jallh jeanoen baalte årroeh.
- Utnieh veaskoem jallh voessem ryøjrehtamme man sisnie dah tjåenieh mah daarpesjh guktie varki maahtah dov gåeteste rñpmedh jis daarpesjh.
- Jis deepmesjimmie smalhtjaridh dellie datne kaanne gåeteste tjoerh rñpmedh.

Jis deepmesjimmie smalhtjaridh

- Goltelh Sveerjen Radio P4 jñh ryøjrehth guktie varki maahtah gåeteste vuelkedh.
- Tsagkh dov veaskoem jñh vaeltieh meatan dah mah vihkielommes.
- Darjoeh guktie tjñelte, beerkemedienesje jñh polijse jñehtedh.
- Jis maahtah, öörnñh dov jñjtje skovhtem jñh mubpide viehkiehtidh.
- Gosse Leah rñpmeme, tjåalasovvh tjñelten dåastovesijesne jallh polijsesne.

Skåajjpraedtie

Gosse gejhkie jñh garre biegeke dellie stuerebe vaahra praedtie sjædta skåajjesne jallh eatnamisnie. Dellie maahta luhpehts sjïdtedh dällem biejedh eatnamisnie. Beerkemedienesje dov tjïeltesne gusnie årroeh biejele gæssie luhpehts dällem biejedh ålkone. Bievnesch gaavnh tjïelten webbesijjesne aaj.

Dällem biejedh, skåajjem tjoehpedidh, praedtieh tåågeste jallh daltesistie maahta skåajjpraedtiem sjïdtedh. Dubpene gusnie stoerre skåajjedajvh jñh vaenie almetjh årroeh desnie skåajjpraedtie vaahra stuerebe.

Stoerre skåajjpraedteste stoerre skaarah sjïdtedh siebriedahkesne, almetjh jñh bigkemh maetiech arhkenidh. Destie aaj stoerre maaksoeh sjïdtedh dejtie giech skåajjem eekieh.

Jis datne sjñhth dällem biejedh

- Goerehth jis lea luhpehts dällem biejedh jñh mah njoelkedassh dov tjïeltesne.
- Vueptesth veareldem, goltelh SMJI:en prognovsh skåajjpraedtien jñh kraesiepraedtien gaavhtan. Dälle varki seesele jis gejhkie jñh garre biegeke.
- Utnieh tjaetsiem lihke jñh dällem eensie jamhkelidh.
- Ringkh 112 jis dälle seesele.

ålkone Jis skåajjpraedtie sjædta

- Goerehth gusnie datne leah guktie beerkemedienesje varki maahta dov sijjiem gaavnedh.
- Jis datne hopsem dällestes damtedh? Dahph klaash jñh ventilasjovnem jñh årroeh gætien sisnie.
- Jis daarpesjh gætteste rïpmedh. Goltelh Sverjen Radio P4 jñh öörnh guktie varki maahtah rïpmedh.
- Darjoeh guktie tjïelte, beerkemedienesje jñh polijse jiehtieh.

Dåeriesmoere el-faamojne jñh telefavnine

Jis stoerre dajve el-faamohts dellie ij ajve elektronihken apparaath jñh tjoevkesh dov gâetesne tsavtsasuvvieh. Jis datne guhkiem el-faamohts sjïdth dellie dihte baahkesem, tjaetsiem, telefavnem jñh nuepiem beetnegh veedtjedh tsavtsa. Daelvege gosse tjâetskeme jñh sjuevnjede, dellie dan geerve el-faamohts årrodh.

Gosse telefavnichts sjïdth ih maehtieh 112:en gâajkoe ringkedh jis datne jallh naakene dov lihke skiemtjedidh jallh arhkenidh. Vihtiesvoetealaarmh kaanne aaj orrijieh juhtedh.

Stuvremh jñh tsööpkemh el-faamosne, telefavnese jñh gamtebaantesne maehtieh værsjojste sjïdtedh, men mahta aaj sabotaasjem årrodh.

Ryöjrehth jis eah el-faamoe jñh tele juhtieh

- Ussjedh guktie datne bïerkenh boelhkem el-faamohts jñh telefavnichts. Dellie ih heajhkelh jñh datne leah ryöjrehtamme jis dihte deahpede.
- Akte raerie lea dovne tjïrkes jñh mobijle-telefavnem utnedh. Datne mahtah ovmessie operatöörh utnedh internehtese jñh telefavnese. Akte trâarehts leedtese dov mobijletelefavnese aaj hijven utnedh.
- Äestieh batterijeradiom.
- 14:den sæjrosne mahtah lohkedh mah leah hijven gâetesne utnedh guktie krijsem bïerkenidh.

Jis ij tele juhtieh

- Goltelh Sveerjen Radio P4 voengesradiom.
- Jis televiermehts jñh ih maehtieh biëljelidh dellie beerkemedienesje daamhtaj dej bijlh tjöödtjeste dennie dajvine. Desnie datne mahtah SOS-Alarm 112:en baaktoe biëljelidh. Sâemies aekien daate praedtiestasjovnine.
- Gaskesadth dov kraannajgumie guktie daajrah dah aaj bïerkenieh sjïere jis dah vihtiesvoetealaarmem utnieh.

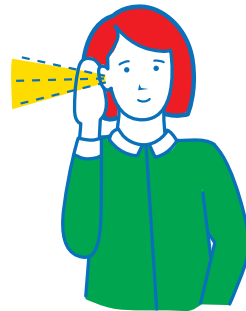
Jeatjah vaahrah jñh aajhtoeh mah mijjeh vuejnebe maehtieh deahpadidh

Gåávnesieh gellie jeatjah aajhtoeh jñh vaahrah mejtie tjoerh vueptiestidh. Aajhtoeh jñh vaahrah mah maehtieh ålvas sjjidedh almetji jieledi, healsoej jñh byjresen gaavhtan.

Dihthe maahtha dej gaavhtan:

- Stoerre ovlæhkoeh geajnojne, ruevtieraajrojne, mearosne jallh aajmosne.
- luejhtemh iskeres iebnijste goh åålja, radioaktijven luejhtemh jñh ovlæhkoeh industrijjine.
- dåeriesmoere jovkemetjaetsine
- dåeriesmoere maajebaahkesinie mij mijjen gåetide foeresjeminie
- vaenieh beapmoeh jñh bensijne jallh diesele
- værsjoeh
- sohth mah dovne almetjh jñh juvrh maehtieh åadtjodh
- vædtsoeh ekstremisme jñh terrorisme

Dihthe eejnegen vihkeles biévnesih utnedh jñh raerieh jñh rååresjimmieh fulkedh mah åejvieladtjh vedtieh gosse krijsh siebriedahkesne sjjidedh.

Jis guhkiem el-faamohts

- Goltelh Sveerjen Radio P4 voengesradiom.
- Jis el-faamohts stuerebe dajvesne maahthah biévnesih åadtjodh tjijelteste beerkemedienesjistie jñh el-faamoesielteste.
- Gaskesadth dov kraannajgumjie guktie daajrah dah aaj bierkenieh sjjere jis dah vihtiesvoetealaarmem utnieh.
- Gurkesth tjaetsiem dunkese jallh jeatjah læhtan dan gaavhtan tjaetsie maahtha kraaneste orrijidh galkedh.
- Tjåanghkenh fuelhkiem aktene tjiehtjelisnie guktie dellie guhkebe baahkes årrodh.
- Jis daelvie jñh tjåetskeme ålkone maahthah beapmoeh ålkoelisnie vöörhkedh.
- 14:den sæjrosne maahthah lohkedh mah hijven gåetesne utnedh guktie krijsem bierkenidh.

Guktie sveerjen öörnege krijseryöjrehtimmine

Dah golme prinsihph

Sveerjen krijseryöjrehtimmesne lea lähkoem vâaromenjoelkedassh jïh prinsihph mah gietedimmiem stuvrieh siebriedahkekrijsesne. Akte vihkeles bielie destie lea maam gohtjebe dah golme vâaromeprinsihph:

1. **Diedteprinsihpe** – dïhte gie dïedtem darjomen âvteste sïejhme tsiehkesne edtja aaj dïedtem dan âvteste krijsesiehkesne.
2. **Seammavyörtogsprinsihpe** – krijsesne edtja darjome, dan guhkie goh nuepie âtna, seamma vuekien juhtedh goh sïejhme tsiehkesne.
3. **Lïhkesvoeteprihsihpe** – krijssem edtja gietedidh gusnie deahpadidh jïh dah gieh dan lïhke jïh dïedtem utnieh edtjeh dam gietedidh.

Dïhte geograafeles dajvedïedte

Dïhte geograafeles dajvedïedte lea vuekie dïedtem juekedh guktie sveerjen krijseryöjrehtimmiem ektiedidh. Daate lea golme ovnessie daltesinie:

1. **Nasjonaale daltese** – reerenasse Sveerjen geograafeles dajvedïedtem âtna.
2. **Regionaale daltese** – leenestâvroee leenen geograafeles dajvedïedtem âtna.
3. **Voenges daltese** – tjielte tjielten geograafeles dajvedïedtem âtna.

Dïhte sæjhta jiehtedh dah edtjeh iktedimmiem vedtedh barkose daej geograafeles dajvine siebriedahkekrijsesne jïh dan âvtelen jïh mænngan. Gaskem jeatjah dah edtjeh:

- sinsitnine jïh jeatjah organisasjovnine jïh sieltine laavenjostedh
- tjïrkes biëvnesh almetjidie jïh medijasse vedtedh deahpadimmiem bijre
- almetjidie jïh medijasse soptsestidh mah dah darjoeh guktie deahpadimmiem gietedidh
- goerhtidh mah vaahrah gââvnesieh guktie mijijeh edtjebe dejtie gietedidh
- giehtjedh dah vierhtieh nuhteligs nuhtjedh
- guvviem sjugniedidh destie maam Leah deahpadamme

Naemhtie mijjeh leenesne darjobe siebriedahkenkrijesesne jñh dan ávtelen jñh mænngan

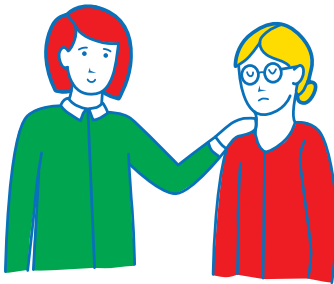
Gaajhkh tjielth jñh jeenjemes leenen áejvieladtjh mah krijeseryöjrehtimmine berkieh lea seamadamme guktie dah edtjeh krijesesne, dan ávtelen jñh mænngan laavenjostedh. Dan regijovnaalen latjkemen aajkoe lea buerie tsiehkieh skaepiedidh laavenjostedh gæssie ektiebarkoem krievésávva. Ektesne barkedh seamma ulmide.

Ulmie lea daerpiesvoetem viehkijste dáastodh bööremes vuekine mah maehtebe darjodh jñh Västerbottene lea buerebe ryöjrehtamme ávtebiejjen deahpadimmesne.

Guktie siebriedahkekrijsem ryöjrehtidh dellie tjielth jñh áejvieladtjh ektesne haarjanieh. Dah Leah daamhtaj tjáanghkoeh jñh ööhpehtimmieh.

Mijjeh tjoerebe laavenjostedh

Siebriedahkekrijesesne gæssie tjuerieh laavenjostedh dellie Leenestávroe tjáanghkosé gohtje guktie vuarjasjidh guktie lea. Daate lea ektiedimmietjáanghkoeh.

Ektiedimmietjáanghkosne analysém darjoeh mah daerpiesvoeth siebriedahkesne gáávnesieh. Latjkoeh mah daarpesjeh darjodh, oktegh jallh ektesne, jñh mij vihkielommes jñh tjuerieh voestegh darjodh.

Siebriedahkekrijesen mænngan Leenestávroe tjielti jñh áejvieladtji ektesne tjiirrehte maam hijven gáaredi jñh maam tjuerieh buaranidh guktie buerebe ryöjrehtamme báetije krijesese.

Vihkeles biėvnesekanaalh

Dov tjielten webbesijie lea daamhtaj dov tjielten aėjviekanaale siebriedahkekrijsesne. Vuartesjh dan gaavhtan dov tjielten webbesijiem guktie aadtjoeh vihkeles biėvnesesh.

DinSakerhet.se – biėvnesesh guktie datne maahtah ovlæhkoeh heerredh gætesne jih eejehtimmiebyjresisnie. Daesnie aaj raerieh gâāvnesieh guktie datne bierkenh vihkeles siebriedahkefunksjovni bieleden, vuesiehtimmieh tjaetsiem, baahkesem, el-faamoem jih skovhth namhtah boelhkem.

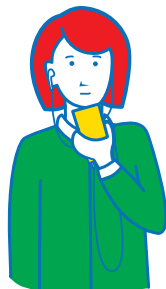
Krisinformation.se – biėvnesesh buakta almetjidie. aėjvieladtjijste jih jeatjah aėjvieladtjijste mah diėdtem utnieh siebriedahkekrijsesne jih dan aėvtelen jih mænngan.

SMHI.se – veareldebiėvnesesh, veareldevaaroehimmieh – biėvnesesh jis dulvie, praedtievaahra j.j.

Sveerjen Radio P4 – goltelh radiom jih aadtje vihkeles biėvnesesh jis aėlvas ovlæhkoeh jih krijsah deahpadieh. Sveerjen Radio sjere diėdtem aėtna biėvnesesh reektedh jih buektedh almetjidie jis siebriedahkekrijsesne.

Vihkeles djiere almetjidie, VMA – vaaroehimmieoornege maam nuhtjie jis aėlvas ovlæhkoeh jih krijsah deahpadieh. VMA eejnegen radion jih TV:en baaktoe seedtie. Muvhtene sms:ine mobijlide dajvesne gusnie deahpadamme jih muvhtene govloes tutam "Hesa Fredrik".

1177.se – 1177 Hokseguidenen webbesaėjrosne biėvnesesh jih diėnesjh dov healsoen gaavhtan gâāvnesieh.

Vihkeles telefonnummere

Ringkh aālegh **112**:se jis datne jallh naaken jeatja lea niėretsiehkesne mesnie daarpesjh viehkiem varki ambulaansine, beerkemedienesjinie jallh polijsine.

113 13 – Siebriedahken biėvnesenummere aėlvas ov-læhkojne jih krijsine. Diekie maahtah aaj ringkedh jih vihkeles biėvnesesh buektedh. Datne maahtah abpe dygnem ringkedh.

114 14 – Polijsen nummere ierine mah eah Leah akutte.

1177 – Ringkh 117:se jis skiemtjehokseraeriem daarpesjh. Skiemtjesaėhter 1177 Hokseguidenisnie raeride dutnjien vedtedh jih viehkiehtieh datnem hoksesne riektes viehkiem aadtjodh. Raėhpas abpe dygnem

Hijven gâetesne utnedh guktie krijsem bierkenidh

Gaaltije: DinSäkerhet.se

Tjaetsie

- lihtieh, hijven kraanine
- boehtelh
- bæhtah loehkine
- PET-boehtelh
- Mineraaletjaetsie
- nuepie voessjedh

Baahkese

- bijveles jih eensi vaarjoeh
- tjohph, vaanhtsh, lijnieh
- ällöevaarjoe. Dah bijveles jilhts lovves
- gaptjemh
- jievegh
- äremevoessh
- tjoevkesh
- baahkesetjoevkesh
- fæjroeh jih tsihkijahteme
- maam akt mij baahkene, v.g. gasolbaahkese jih dah mah disse daarpesjh
- läammeslampoe
- batterijh

Beapmoeh

Beapmoeh mah maahtah gâetesne vöörhkedh jueskiedahkehts

Vuesiehtimmieh rijsh, pastah, bulgurh, nöödterh, gejhkie muerjeh, sjokolaadh, konservh

Darjoeh teestem!
Datne naestie
krijse
ryöjrehtidh?

0-4 Krijse krijseaeskesne

Tsagkh dov tjäenieh guktie datne ryöjrehtidh

5-9 Datne leah aalkeme

Datne væjkeles krijse ryöjrehtidh! Tsagkh dah minngemes tjäenieh læstosne dellie maahtah jearsoes damtedh.

10-12 Präffsetsagkeme

Datne naestie krijse ryöjrehtidh

Govlesadteme

Sveerjen Radio P4 lea ryöjrehtimmiekanaale. Naan tjäenieh mah hijven utnedh jis ih maehtieh govlesadtedh jallh medijem gottelidh jallh lohkedh.

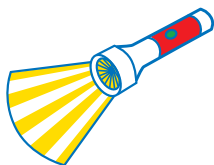
- radio batterijine, mah maahtah biejjieselline leedtedh jallh maahtah järraldalledh guktie jähta
- bijleradio
- govlesadtemeradio/walkie talkie
- paehperelæstoem telefovnummerh fuelhkide, tjieletese, el-faamoesieltese j.n.v. tjaaleme
- lissiebatterijh/power bank mobiltelefonese
- tjirkese telefovne hijven utnedh jis datne nuepiem disse ätnah
- ävtelhbodti daejredh jis tjielete viehkiesvoetetsiehkieh ätna jih gusnie dah leah

Raerie: Utnieh veaskoem jallh voessem ryöjrehtamme man sisnie vihkielommes daerpiesvoeth. Dellie datne maahtah varki dov gâeteste ripmedh jis datne dam daarpesjh.

Datne ryöjreht?

Darjoeh testem jih giehtjh jis datne gaajhkem
ätnah maam daarpesjh dov krijseaaskan!

Datne ryöjrehth?

Jis el-faamoe guhkiem haajpene, stuvremisnie jallh krijsie siebriedahkesne tjoerh ryöjrehtidh vâhkoem bearkanidh. Datne tjoerh jïjtje öörnedh tjaetsiem, baahkesem jïh beapmoeh. Datne tjoerh aaj maehdedh mubpiejgujmie gaskesadtedh jïh bievnesh åadtjodh meedijjistie jïh åejvieladtjijste. Tsagkh dov krijsaeskieskie tjaeniejgujmie mah Leah hijven utnedh jis galkh vâhkoem bearkanidh.

Daennie tjaalegisnie maahtah gaskem jeatjah lohkedh dej njieljie stööremes vaahraj jïh aajhtoej bijre mah Västerbottenen leenesne gååvnesieh jïh guktie datne maahtah dejtie ryöjrehtidh.

Leenestávroe Västerbottene
Storgatan 71 B, 901 86 Umeje

www.lansstyrelsen.se/vasterbotten
vasterbotten@lansstyrelsen.se
010-225 40 00